

РЕФЕРАТ

Жулын О.В. Роль духовной собственности в социально-экономическом развитии общества. / Ольга Владимировна Жулын // Вестник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вып. 26.

В статье определено, что духовная собственность играет основополагающую роль в социально-экономическом развитии общества.

Объект исследования – духовная собственность и ее влияние на формирование развитой экономики.

Сейчас отвергнуты традиционные этические и моральные нормы как в социальном, так и в экономической жизни общества, а популярность приобрели прагматизм и корысть, что разрушает общество и его экономическую жизнь. Духовная собственность личности создается в результате практической деятельности и является особой формой отражения идеальной объективной взаимодействия с миром на основе совокупности жизнесмысловых ценностей. Поскольку материальная собственность, является продолжением духовной собственности, то предлагается структура ценностей идеального общества, где на первом уровне находится идеально духовный мир, на втором – предметно-практическая духовная деятельность, которая способствует формированию третьего уровня – материального мира. Духовность личности формирует ее духовные и даже материальные блага. Формирование духовной собственности общества целиком зависит от уровня духовности отдельной личности. Чем выше ее уровень тем выше качество и направленность бытия, а соответственно выше уровень социально-экономического развития общества. Именно духовного потенциал общества определяет социальную, экономическую, технологическую, экологическую, интеллектуальную, информационную и политическую направленность и качество его жизни. С помощью духовных факторов можно балансировать любые интересы различных социальных групп в обществе.

Результаты статьи могут быть использованы при формировании государственной программы социального и экономического развития.

Перспективы дальнейших разработок – структурирование духовной собственности и разработка методологии ее анализа, исследования экономического механизма развития духовной собственности.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ДУХОВНОСТЬ, ДУХОВНАЯ СОБСТВЕННОСТЬ, МАТЕРИАЛЬНЫЙ МИР, СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ, ОБЩЕСТВО.

УДК 656.13

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ВИЗНАЧЕННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Іванчук С.І., кандидат економічних наук

Постановка проблеми. Антикризова стратегія підприємства ґрунтується на оптимізації чинників, за якими визначається його спроможність адекватно реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовищ. У цьому зв'язку актуалізується потреба у визначенні цільових критеріїв досягнення оптимальної стійкості підприємства.

Зарубіжна практика широко застосовує багатфакторні моделі банкрутства на основі використання кількісних показників, зокрема, у моделях Е. Альтмана, Р. Ліса, Р. Таффлера, Г. Тішоу, які розроблялись для підприємств США і Великобританії. Крім цього, поширення набули дво-, п'яти та семифакторні моделі прогнозування банкрутства Е. Альтмана (Z-рахунок) залежно від значення Z-рахунку, який включає чинники оцінювання активів та зобов'язань на основі аналізу структури балансу та дозволяє спрогнозувати ймовірність банкрутства.

Попри переваги цих моделей, слід зазначити, що вони розроблені для прогнозування банкрутства на основі вивчення поведінки фірм в умовах розвинених країн, які суттєво відрізняються від умов розвитку України. Зокрема, двофакторна модель розроблялась Е. Альтманом на основі аналізу фінансового стану 19 підприємств США, п'ятифакторна модель – складена за даними 66 фірм, майже 50% яких досягли банкрутства протягом 19 років з 1946 р. Відповідні факти містять вагомий ризику та помилки екстраполяції для українських реалій.

Формування подібних моделей для української економіки ускладнюється недостовірною інформацією про статистику банкрутств; недостатністю обліку значної кількості чинників, які визначають фінансову стійкість підприємств; та недосконалістю нормативної бази банкрутства підприємств. Якість фінансово-звітної документації та рівень інформативності статистичних даних і коефі-

цієнтів, на які спираються моделі, натепер не можуть бути надійною базою формування експертних передбачень банкрутства.

Наведені вище моделі будуються на основі дискримінантного методу на підставі статистичних даних підприємств інших країн, які не враховують української системи та стандартів бухгалтерського обліку, особливостей оподаткування та розрахунку коефіцієнтів. Це суттєво звужує можливість використання відповідних моделей, які однак за певних умов можуть бути використані для побудови системи оцінювання імовірності банкрутства.

Критичний погляд на застосування дискримінаційного аналізу висловлюється багатьма дослідниками. Так, Р. Едмістер указував на недостатнє оцінювання стабільності підприємства та перспектив його майбутньої діяльності на основі аналізу даних протягом одного звітного періоду, а отримання статистичної надійності прогнозу досягається щонайменше у процесі трирічного спостереження. У цьому аспекті посилення прогнозованої ролі моделей забезпечується застосуванням динамічного аналізу, тобто трансформації Z-коефіцієнтів у PAS-коефіцієнти аналізу діяльності підприємства в часі.

Альтернативним методом прогнозування банкрутства є аналіз на основі застосування експертних оцінок ризику підприємства на засадах розроблених стандартів. Ним є метод бальної оцінювання А, або метод «А-рахунку». Водночас недоліком цього методу є суб'єктивність оцінювання.

Широкого застосування в Західній Європі (зокрема, у Німеччині в законодавчому порядку) набуло прогнозування банкрутства методом аналізу фінансових потоків, запропонованим Дж. К. Ван Хорном. Цей метод дає змогу встановлювати терміни та обсяг необхідних позикових коштів й оцінювати доцільність кредиту. Під час аналізу фінансових коштів розглядаються чотири групи показників, а саме: надходження, платежі, баланс платежів та сальдо наростаючим підсумком (відповідно до наявності коштів на розрахунковому рахунку). Про виникнення боргів, форс-мажорну ситуацію або банкрутства свідчитиме поява від'ємного значення сальдо наростаючим підсумком. Інша ознака банкрутства – можливість потрапляння підприємства до «кредитної пастки», тобто ситуації, коли позикові засоби вже не використовуються для розвитку підприємства, а плата за них понижує ефективність діяльності та зумовлює збиткове функціонування підприємства, а згодом і банкрутства[1,2].

Російські економісти А.І. Ковальов та В.П. Привалов [3] запропонували перелік неформалізованих критеріїв для прогнозування банкрутства підприємства. До цього переліку вони включили: незадовільну структуру майна (активів); уповільнення оборотності засобів підприємства; скорочення періоду погашення кредиторської заборгованості при уповільненні оборотності поточних активів; тенденцію до витіснення зі складу зобов'язань дешевих позикових засобів дорогими та їх неефективне розміщення в активі; наявність простроченої кредиторської заборгованості та збільшення її питомої частки у складі зобов'язань підприємства; значні суми безнадійної дебіторської заборгованості; тенденцію випереджального зростання найбільш термінових зобов'язань порівняно зі зміною високоліквідних активів; стійке падіння значень коефіцієнтів ліквідності; нераціональну структуру залучення і розміщення засобів, формування довгострокових активів за рахунок короткострокових джерел засобів; збитки, відображені в бухгалтерському балансі; стан бухгалтерського обліку на підприємстві та ін.

У певному розумінні процедуру банкрутства підприємств можна співвіднести з інструментом структурної перебудови, яка дозволяє економічній архітектурі країни очиститися від «токсичних» активів, підвищити якість управління та оздоровити інвестиційний клімат. У цьому контексті механізм банкрутства можна подати механізмом перерозподілу суспільного капіталу в процесі підвищення ефективності його використання.

Разом із тим банкрутство суб'єктів господарювання має також і негативні наслідки, оскільки торкається не тільки майнових інтересів боржника, а й прав та інтересів ширшого кола суб'єктів: працівників, партнерів, кредиторів, а також споживачів товарів та послуг. Найгіршим наслідком банкрутства є вагомі соціальні втрати, які знижують потенціал економічного розвитку та погіршують формування прибуткової частини бюджетів, що підсилює тиск на державні фінанси держави. Очевидно, що до проблеми супроводження процесу банкрутства потрібно підходити комплексно, внаслідок чого інституціональне забезпечення та посилення ролі держави відіграють вирішальну роль.

На нашу думку, наявні підходи до оцінювання антикризового стану АТП можна об'єднати в наступні групи:

- 1) статистичні методи (імовірнісна оцінювання);
- 2) логічні методи;
- 3) методи рейтингових оцінок;
- 4) кількісні методи;

5) якісні методи прогнозування.

На практиці оцінювання кризового стану підприємств переважно використовуються статистичні моделі.

Важливим елементом сучасної практики формування антикризових стратегій підприємств є встановлення цільового орієнтира його розвитку. Визначення такого орієнтира безпосередньо пов'язується з обґрунтуванням потрібного стану підприємства, оптимальних параметрів його розвитку та механізмів їх досягнення. Поміж різних способів встановлення оптимального стану розвитку підприємства потрібно відзначити ситуативно-історичний підхід, згідно з яким цільовий орієнтир визначається відносно стадії розвитку підприємства. Широкого застосування у цьому підході набули моделі життєвого циклу організації, на основі специфіки яких можна вирізнити орієнтири та вимоги до оптимального стану, логіки функціонування та розвитку підприємства.

Серед інших методів аналізу кризового стану підприємства можна виокремити: трендовий аналіз широкого кола критеріїв та ознак; інтегральні показники; рейтингові оцінювання на базі ринкових критеріїв фінансової стійкості підприємства; факторні регресійні та дискримінантні моделі.

Варто відзначити, що однією з найпотрібніших умов організаційної діагностики є забезпечення системності та комплексності дослідження, для чого доцільно застосовувати такі моделі, які відображають повний спектр основних аспектів та характеристик її діяльності. При цьому поміж собою моделі розрізняються акцентами, які обстоюють їх розробники під час дослідження підприємства. Такими моделями є модель «шести осередків» М. Вайсборда, модель «7С» компанії Маккінзі та модель Берка–Литвина.

За допомогою моделі М.Вайсборда досліджується підприємство як відкрита система з орієнтовано рівнозначними та взаємозв'язаними складовими, структурними підрозділами. За допомогою результатів оцінювання стану підрозділів пояснюються ключові аспекти його діяльності. Модель «7С» розроблено для аналізу конкурентних переваг компанії; водночас у цій моделі безпосередньо не враховується зовнішнє середовище, і у цілому орієнтована на внутрішні механізми функціонування підприємства. Модель Берка–Литвина (використання моделі передбачає аналіз процесу організаційних змін) побудовано на підході до підприємства як відкритої системи, у якій зовнішнє середовище є частиною загальної моделі підприємства. Науковий підхід авторів ґрунтується на тому, що основними складовими є – зовнішнє середовище, місія і стратегія, лідерство, культура.

Практика застосування розглянутих моделей довела доцільність використання різних моделей відповідно до ситуації, яка складається. Так, для діагностики невеликих й нескладних за структурою підприємств найефективніше використовувати модель М. Вайсборда, а для дослідження й оцінювання великих та складних підприємств – модель Берка–Литвина.

Особливу увагу слід приділяти сферам розрахункової дисципліни, а також здійсненню боргової політики, на основі яких можна розрізнити підприємства. Так, за критерієм умов виникнення боргів можна виокремити такі підгрупи підприємств:

– переважання зовнішніх чинників впливу на утворення боргу (наприклад, невиконання державою фінансових розрахункових зобов'язань, у тому числі невідшкодування частини тарифу пільговиків, невиконання зобов'язань по пільговому з пільгового кредитування, скасування податкових преференцій; ненадійність партнерів по співпраці; аномальне скорочення ринку збуту внаслідок кризових подій та ін.);

– переважання внутрішніх чинників впливу на утворення боргу, якщо борги спричинені нерациональним управлінням підприємством, у тому числі недосконаліми управлінськими рішеннями у період кризи;

– свідоме нагромадження заборгованості керівництвом підприємства.

Крім того, підприємства можуть бути класифіковані за потенціалом вирішення боргових зобов'язань, а саме: безнадійні боржники (активів яких недостатньо для покриття зобов'язань); боржники, активи яких адекватні за обсягами зобов'язань; платоспроможні боржники (активи яких перевищують зобов'язання).

Світова практика формування підходів до оцінювання ефективності функціонування підприємств вказує на посилення ролі неекономічних чинників у забезпеченні якості розвитку підприємств. Підприємство та підприємництво розглядаються не лише як спосіб отримання прибутків та благ, а як інструмент забезпечення збалансованого розвитку, багатостороннього впливу на якість життя у суспільстві, а тому найвагомим завданням для науки і практики є забезпечення можливостей якісного, безкризового, стійкого розвитку підприємства, зокрема автотранспортного.

Під стійким розвитком насамперед розуміють такий характер розвитку підприємства, який у процесі реалізації враховує задоволення потреб майбутніх поколінь, технологічні новачі виробницт-

ва продуктів, які відповідають структурі майбутніх потреб, а також технологічні й соціальні зміни, зокрема прискорення науково-технічного прогресу і збільшення тривалості життя.

Для забезпечення стійкого розвитку необхідно не перевищувати екологічної місткості біосфери, її асиміляційного потенціалу, який визначається обсягом допустимих дій на біосферу, за яких вона зберігає здатність до відтворення всіх істотних властивостей навколишнього середовища. Таким чином, стійкий розвиток системи будь-якого порядку має задовольняти умови досягнення завдань економічного розвитку зі збереженням соціальної й екологічної стабільності; узгодження інтересів різних економічних суб'єктів для досягнення стабільного розвитку макросистеми; дотримання згаданих вище умов на тривалому інтервалі часу.

Для реалізації концепції стійкого розвитку підприємства повинні дотримуватися принципів: виготовлення якісної продукції та послуг; постійного удосконалення виробничо-технологічного комплексу; дотримання сприятливого психологічного клімату в колективі; підвищення професійного й освітнього рівнів співробітників; забезпечення екологічної безпеки та зниження забруднення навколишнього середовища у процесі здійсненні виробничих процесів; використання заощадливих технологій виробництва щодо природних ресурсів.

Формування системи комплексного аналізу й оцінювання стійкого розвитку дозволяє підвищити конкурентоспроможність підприємства в умовах глобальної економіки з допомогою посилення ефективності стратегічного й тактичного управління підприємством на основі за рахунок введення соціальної та екологічної компоненти; а також координації та інтеграції функцій фінансового планування, маркетингу, виробництва, збуту, досліджень і розробок до спільного стратегічного цілого. Такі дії розширюють звичні горизонти фінансової звітності, формуючи довгострокові перспективи за рахунок внесків у соціальний і екологічний розвиток регіону.

Досвід упровадження концепції стійкого розвитку дозволяє більш ґрунтовно аналізувати основні проблеми і потенційні можливості організації в економічній, екологічній і соціальній сферах, а також прогнозувати змін в зовнішньому середовищі та їх вплив на діяльність організації. До переваг концепції стійкого розвитку варто віднести розбудову системи конструктивних комунікацій з усіма зацікавленими учасниками бізнесу: інвесторами, клієнтами, постачальниками, посередниками, державними і громадськими організаціями, засобами масової інформації і співробітниками, які ведуть відкритий діалог підприємства з цільовими аудиторіями про досягнуті показники, пріоритети та плани стійкого розвитку, допомагають створити партнерські відносини й укріпити взаємну довіру. Такі дії повною мірою забезпечують підвищення ринкової вартості підприємства і зміцнюють його фінансову стабільність.

Виходячи з концепції стійкого розвитку, окреме підприємство для аналізу діяльності використовує стандарти нефінансової звітності. Серед основних переваг розроблення підприємством нефінансового звіту можна виокремити: поліпшення іміджу й репутації за рахунок інформування широкої громадськості про економічні, екологічні й соціальні результати діяльності компанії; посилення конкурентних позицій; підвищення лояльності клієнтів і співробітників; підтримання з боку інвесторів і державних структур; налагодження зворотного зв'язку від усіх зацікавлених груп, виявлення їх оцінок і очікувань щодо діяльності компанії; підвищення ефективності системи довгострокового планування і управління ризиками.

Серед лідерів опанування нефінансової звітності можна назвати такі країни, як Великобританія, Канада та Японія. Перші нефінансові звіти були надані великими європейськими компаніями ще у 1970-х роках ХХ ст., і відображали здебільшого зачіпали екологічні аспекти діяльності. Наприкінці 1990-х років нефінансові звіти ставали докладнішими і комплексними, охоплювали дедалі більше як екологічних, так і соціальних проблем.

Отже, концепція стійкого розвитку, яка припускає створення механізмів підзвітності бізнесу суспільству, забезпечення доступу зацікавлених осіб до інформації про економічну, екологічну та соціальну діяльність підприємств і організацій, набуває не тільки дедалі більшого поширення, але й практичного втілення.

Процеси інтеграції в світову економіку, необхідність застосування новаторських методів управління, підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках актуалізують потребу в розробленні нефінансової звітності для українських компаній.

У сучасній економічній літературі поряд із поняттям економічної стійкості досліджується організаційно-економічна та фінансово-економічна стійкість.

Фінансова стійкість організації аналізується на основі балансу активів та пасивів, звіту про фінансові результати (рахунку прибутків і збитків). Фінансовий результат організації оцінюється за трьома групами показників: ліквідності, фінансової стійкості, показники рентабельності і ділової активності.

Фінансова стійкість характеризує здатність підприємства відповідати за своїми короткостроковими та довгостроковими зобов'язаннями. У господарській практиці розраховують кілька показників фінансової стійкості: коефіцієнт фінансової стійкості; коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами; коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів.

Вважається, що фінансово-економічна стійкість організації настає тоді, коли можна визначити точку фінансово-економічної рівноваги на основі співвідношення власних і позикових засобів, яке дозволяє формувати джерела покриття боргів і зобов'язань організації як у поточному, так в наступному звітному періоді. Конкретне значення такої точки кількісно визначає величину показника фінансово-економічної стійкості, а отже, і межі стійкості, межі напруженості та межі ризику.

Для оцінювання фінансової стійкості підприємства необхідно формалізувати критерії, які включають відомості про активи, фінансові ресурси й капітал. Особливої значущості набуває розгляд структури активів і пасивів організації за обсягом і терміновістю. Фінансовий стан організації розглядають у динаміці. Для цього критерію використовують співвідношення між активами і власними засобами організації.

Вагомий вплив на оцінювання фінансової стійкості підприємства чинить облікова політика підприємства, зокрема метод визначення вартості матеріальних запасів при віднесенні на витрати підприємства (ФІФО, ЛІФО). Крім цього, на облікову політику підприємства впливає обраний метод амортизації основних засобів (лінійний, прискорений), норми амортизації в межах установлених термінів корисного використання елементів основних засобів, можливість періодичного переоцінення основних засобів, способу віднесення непрямих витрат на собівартість.

Рух засобів має підлягати моніторингу з боку фінансистів і керівництва. Зокрема це стосується моніторингу дебіторської і кредиторської заборгованості. При цьому не можна і не потрібно досліджувати підприємство виключно на основі бухгалтерської звітності, яка не дозволить повною мірою виявити закономірності руху наявних засобів.

На нашу думку, найбільш доцільним є збільшення кількості показників для обґрунтування вибору антикризової стратегії розвитку підприємства, не зводячи їх лише до критеріїв фінансової стійкості (здатності системи адекватно реагувати на зміну зовнішніх і внутрішніх умов зі збереженням своєї якості). У цьому зв'язку перелік індикаторів можна розширити за рахунок додавання критеріїв, що характеризують стан основних засобів підприємства (ступінь їх зносу, динаміку оновлення, структуру тощо). Це дозволить охопити якісні параметри оцінювання підприємства, зокрема його ресурсного потенціалу, фондової забезпеченості плану дій антикризового управління, а також здатності до диверсифікації розвитку.

Адаптація прогресивного зарубіжного досвіду формування та забезпечення методичного і практичного апарату для антикризового управління та вибору антикризових стратегій є важливим елементом модернізації управлінських підходів національних підприємств. У сучасних умовах посилення впливу кризових явищ внутрішнього та зовнішнього характеру актуалізується потреба у невідкладному опрацюванні та впровадженні оновленої моделі оцінювання готовності підприємств протидіяти негативному впливу відповідних чинників та формування на цій основі адекватного плану заходів у межах антикризової стратегії розвитку.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Учет и анализ банкротств: навч. посіб. / [И.Г. Кукукина, И.А.Астраханцева]; под. ред. И.Г. Кукукиной. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 312 с.
2. Чернова Г.В. Управление рисками: навч. посіб. / [Г.В. Чернова, А.А. Кудрявцев] – М.: Проспект, 2007. – С. 160.
3. Привалов В.П. Анализ финансового состояния предприятия / В.П.Привалов, А.И.Ковалев. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2001. –256 с.

РЕФЕРАТ

Іванчук С.І. Аналіз досвіду визначення кризового стану підприємства. / Світлана Іванівна Іванчук // Вісник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вип. 26.

В статті розглянуті джерела утворення та розвитку криз на підприємствах.

Об'єкт дослідження – процес формування та подолання кризового стану на транспортному підприємстві.

Мета роботи – розробка методичних основ оцінювання кризового стану та моделювання заходів його упередження, адаптованих до функціонування підприємства.

Метод дослідження – теоретичне та емпіричне дослідження.

Транспортні підприємства є важливою життєзабезпечувальною інфраструктурною ланкою економічного та соціального секторів будь-якої економічної системи, кризовий стан яких безпосередньо зачіпає національні економічні інтереси. Це зумовлюється тим, що кризовий стан вітчизняних транспортних підприємств є одним із базових чинників розгортання інфляційних процесів.

Результати статті можуть бути використані для моделювання стратегії розвитку транспортного підприємства на основі матриці зіставлення інтегральних значень антикризової стійкості.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – полягають у тому, що теоретичні положення доведені до рівня конкретної методики, яка дозволяє проводити комплексне оцінювання інтегральних значень антикризової стійкості транспортних підприємств.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: КРИЗОВИЙ СТАН, АНТИКРИЗОВА СТІЙКІСТЬ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ABSTRACT

Ivanchuk S.I. Analysis of the definition of enterprise crisis. / Svitlana Ivanchuk // Visnyk NTU. – K.: NTU. – 2012. – Vol. 26.

In this article the sources of formation and development management in enterprises.

The object of study – the process of formation and overcoming crisis on the transport company.

Purpose – to develop educational foundations crisis assessment and modeling activities of his prejudices, adapted to the operation of the enterprise.

The method of research – theoretical and empirical research.

Transport enterprises are an important element of life supporting infrastructure for economic and social sectors of any economic system crisis which directly affects national economic interests. This is due to the fact that the crisis of domestic transport companies is one of the basic factors of inflationary processes.

The results of the article can be used to simulate the transport development strategy on the basis of a matrix comparing the integral values of the anti-crisis stability.

Forecast assumptions about the object of study – lies in the fact that the theoretical principles to the level of a specific technique, which allows for a comprehensive evaluation of the integral values bail sustainability of transport services.

KEY WORDS: CRISIS SITUATION, CRISIS STABILITY, METHODOLOGICAL SUPPORT.

РЕФЕРАТ

Иванчук С.И. Анализ опыта определения кризисного состояния предприятия. / Светлана Ивановна Иванчук // Вестник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вып. 26.

В статье рассмотрены источники образования и развития кризисов на предприятиях.

Объект исследования – процесс формирования и преодоления кризисного состояния на транспортном предприятии.

Цель работы – разработка методических основ оценки кризисного состояния и моделирования мер его предупреждения, адаптированных к функционированию предприятия.

Метод исследования – теоретическое и эмпирическое исследование.

Транспортные предприятия является важной жизнеобеспечивающих инфраструктурной звеном экономического и социального секторов любой экономической системы, кризисное состояние которых непосредственно затрагивает национальные экономические интересы. Это обусловлено тем, что кризисное состояние отечественных транспортных предприятий является одним из базовых факторов развёртывания инфляционных процессов.

Результаты статьи могут быть использованы для моделирования стратегии развития транспортного предприятия на основе матрицы сопоставления интегральных значений антикризисной устойчивости.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования – заключаются в том, что теоретические положения доведены до уровня конкретной методики, позволяющей проводить комплексную оценку интегральных значений антикризисной устойчивости транспортных предприятий.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: КРИЗИСНОЕ СОСТОЯНИЕ, АНТИКРИЗИСНАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ, МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ.